

Sygn.akt III AUa 649/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Bohdan Bieniek

SA Piotr Prusinowski

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 grudnia 2013 r. w B.

sprawy z odwołania J. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wcześniejszą emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 stycznia 2013 r.
sygn. akt III U 770/12

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Suwałkach pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach instancji odwoławczej.

Sygn. akt III AUa 649/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 5 listopada 2012 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz.1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) odmówił J. Z. przyznania prawa do emerytury. Zdaniem organu rentowego wnioskodawca nie udowodnił wymaganego, co najmniej 15 – letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. W tym zakresie organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawcy okresów zatrudnienia od dnia 11 października 1979 roku do dnia 31 grudnia 1986 roku w Urzędzie Wojewódzkim w S. i od dnia 12 stycznia 1991 roku do dnia 31 grudnia 1996 roku w Zakładzie (...) Urzędu Wojewódzkiego w S. z uwagi na brak świadectw pracy w warunkach szczególnych. Podniósł, iż z przedłożonych dokumentów nie wynika, aby w tych okresach wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

W odwołaniu od powyższej decyzji J. Z. domagał się uwzględnienia spornych okresów do stażu pracy w warunkach szczególnych i przyznania prawa do wcześniejszej emerytury. Powołał się na wyrok Sądu Rejonowego w Suwałkach z dnia 8 maja 2012 roku w sprawie sygn. IV P 38/12 ustalający, iż od dnia 11 października 1979 roku do dnia 31 grudnia 1986 roku i od dnia 12 stycznia 1991 roku do dnia 31 grudnia 1996 roku odwołujący stale i w

pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych i wykonywał prace w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy w Suwałkach po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 25 stycznia 2013 roku zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał J. Z. prawo do emerytury od dnia 21 sierpnia 2012 roku. Sąd Okręgowy ustalił, że J. Z. (ur. (...)) w dniu 18 sierpnia 2011 roku po raz pierwszy wystąpił z wnioskiem o emeryturę. Decyzją z dnia 9 września 2011 roku organ rentowy odmówił mu prawa do wcześniejszej emerytury ponieważ nie udokumentował on rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego świadczył pracę bezpośrednio przed dniem ustalenia prawa do emerytury i nie uwodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Następnie wnioskodawca złożył nowe dowody na okoliczność pracy w warunkach szczególnych i w dniu 20 października 2011 roku organ rentowy wydał kolejną decyzję i ponownie odmówił mu prawa do emerytury, z uwagi na dalsze pozostawanie w stosunku pracy i niewykazanie 15 lat pracy w warunkach szczególnych. J. Z. złożył odwołanie od obu decyzji do Sądu Okręgowego w Suwałkach, który prawomocnym wyrokiem z dnia 15 grudnia 2011 roku oddalił jego odwołanie. W dniu 21 sierpnia 2012 roku odwołujący ponownie wystąpił z wnioskiem o emeryturę. W dniu 20 sierpnia 2012 roku rozwiązał stosunek pracy z Zarządem Dróg Powiatowych w S. i nie pozostawał w innym stosunku pracy. Udowodniony na dzień 1 stycznia 1999 roku ogólny staż ubezpieczeniowy wyniósł 31 lat 2 miesiące i 24 okresów składkowych i nieskładkowych. Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy zaliczył 6 lat i 23 dni, uwzględniając na podstawie świadectwa pracy w warunkach szczególnych zatrudnienie od dnia 18 września 1973 roku do dnia 10 października 1979 roku w Wojewódzkiej Kolumnie (...) Sanitarnego w S. na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych. W okresie od dnia 11 października 1979 roku do dnia 31 grudnia 1986 roku odwołujący był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Urzędzie Wojewódzkim w S., a od dnia 12 stycznia 1991 roku do dnia 31 grudnia 1996 roku w Zarządzie Administracyjno – Gospodarczym Urzędu Wojewódzkiego w S. jako mechanik samochodowy – diagnostyk. Wnioskodawca nie dysponował świadectwem pracy w warunkach szczególnych i wystąpił do (...) Urzędu Wojewódzkiego w B. (następcy prawnego) o jego wydanie, jednak otrzymał odpowiedź odmowną. Pozwem skierowanym przeciwko (...) domagał się ustalenia, iż w spornych okresach pracował w warunkach szczególnych. Prawomocnym wyrokiem z dnia 8 maja 2012 roku sygn. IV P 38/12 Sąd Rejonowy w Suwałkach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił powództwo J. Z. przeciwko (...) o ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach i ustalił, iż powód w okresie od dnia 11 października 1979 roku do dnia 31 grudnia 1986 roku i od dnia 12 stycznia 1991 roku do dnia 31 grudnia 1996 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych określone w Wykazie A Dziale XIV pkt 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Strony nie składały apelacji od tego wyroku. Sąd Rejonowy w Suwałkach dysponował aktami osobowymi oraz zeznaniami świadków, byłych współpracowników odwołującego: W. M. i H. O., którzy potwierdzili, iż w spornych okresach odwołujący pracował jako mechanik w kanałach. Z dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych (koperta k. 15) wynika, iż w dniach 5 czerwca 1976 roku i w dniu 5 czerwca 1977 roku ukończył kursy diagnostyki samochodowej, a w dniu 15 października 1976 roku kurs legalizacji szybkościomierzy i drogomierzy pojazdów. Warsztat samochodowy zajmował się obsługą całego taboru Urzędu Wojewódzkiego w S. tj. samochodów osobowych oraz ciężarowych i autobusów. Dokumentacja osobowa wskazuje, iż w spornych okresach przyjmowano różne nazewnictwo stanowisk pracy odwołującego tj. mechanik samochodowy, mechanik – diagnosta czy też rzemieślnik specjalista, jednak z zeznań świadków przesłuchanych w sprawie IV P 38/12 wynika, iż wykonywał tylko pracę jako mechanik w kanałach. W warsztacie znajdowały się 3 kanały i pracowało 4-5 mechaników. Odwołujący oprócz napraw samochodów osobowych i ciężarowych (autobusów, sycharek, ciągników) wykonywał również coroczny przegląd, gdyż wymagały tego przepisy, a odwołujący posiadał do tego uprawnienia. Warsztat zajmował się kompleksową obsługą taboru Urzędu Wojewódzkiego w S.. Sąd w całości uwzględnił sporne okresy zatrudnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych. Mając na uwadze treść art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd Okręgowy stwierdził, iż J. Z. spełnił przesłanki warunkujące przyznanie mu prawa do emerytury na podstawie powyższych przepisów, a w szczególności wykazał 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych. W tym zakresie uwzględnieniu podlegały oba sporne okresy związane z zatrudnieniem w Urzędzie Wojewódzkim S. od dnia 11 października 1979 roku do dnia 31 grudnia 1986 roku i od dnia 12 stycznia 1991 roku do dnia 31

grudnia 1996 roku. Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż pomimo różnego nazewnictwa zajmowanych przez niego stanowisk (mechanik, mechanik – diagnosta, rzemieślnik) w rzeczywistości wykonywał on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy czynności mechanika w kanałach, które to prace uwzględnione zostały w Wykazie A Działu XIV poz. 16 (prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych). Sąd Okręgowy wskazał, że wprawdzie wyrok Sądu Rejonowego nie posiada powagi rzeczy osądzonej w stosunku do organu rentowego (art. 366 kpc), jednak rozstrzygnięcie to zostało poprzedzone analizą akt osobowych (tymi, którymi dysponował tut. Sąd) oraz dodatkowo zeznaniami świadków, byłych współpracowników wnioskodawcy. Okoliczności, na które zeznawali świadkowie były bezpośrednio związane z zakresem zaskarżenia w sprawie niniejszej. Obie strony wyraziły zgodę na uwzględnienie tych zeznań w całości i nie zgłaszały żadnych zastrzeżeń czy też wniosków o ich uzupełnienie. Sąd Okręgowy nie dopatrywał się okoliczności, które wykluczałyby możliwość uwzględnienia tych zeznań, również z uwagi na ekonomikę procesową, przychylił się do stanowiska stron. Zeznania świadków należało ocenić jako kompletne i szczegółowe. Wynika z nich jednoznacznie, iż odwołujący pracował w warsztacie, który jako jedyny obsługiwał cały tabor samochodowy należący do Urzędu Wojewódzkiego, na który składały się samochody osobowe oraz ciężarowe, w tym autobus. Odwołujący przez cały okres wykonywał prace mechanika w kanałach. Sam odwołujący przyznał, iż raz w roku wykonywał przeglądy wszystkich samochodów, jednak z uwagi na fakt, iż były to czynności jednorazowe, nie wszystkie musiały być wykonywane w kanałach i nie wiązały się z dużym nakładem czasu, ostatecznie nie miały wpływu na uwzględniony okres pracy w warunkach szczególnych. Uwzględniony okres pracy w warunkach szczególnych wyniósł ponad wymagane 15 lat i uprawnia J. Z. do uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku. W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ §2 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając mu naruszenie:

1. przepisów prawa materialnego tj. art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 4 rozporządzenia rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze poprzez przyjęcie przez Sąd, że wnioskodawca udowodnił na dzień 1 stycznia 1999 roku co najmniej 15-letni okres zatrudnienia w warunkach szczególnych uprawniający do przyznania prawa do emerytury,

2. przepisów postępowania tj.:

a) art. 233 § 1 i 2 i art. 328 § 2 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokona naje wybiórczo, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, polegającej an zupełnym pominięciu dla oceny charakteru zatrudnienia odwołującego w okresie od dnia 11 października 1979 roku do dnia 31 grudnia 1986 roku w Urzędzie Wojewódzkim w S. i od dnia 12 stycznia 1991 roku do dnia 31 grudnia 1996 roku w Zakładzie (...) urzędu Wojewódzkiego w S. faktu, iż ubezpieczony zajmował różne stanowiska pracy i wykonywał szereg czynności poza kanałem rentowym związanych z charakterem swojego zatrudnienia i w konsekwencji błędnym przyjęciu, zarówno na etapie subsumcji jak i wyrokowania, że wnioskodawca w całym spornym okresie swojego zatrudnienia pracował stale i w pełnym wymiarze golizn w warunkach szczególnych na stanowisku mechanika samochodowego w kanale remontowym w oparciu o rozporządzenie rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku wykaz A, dział XIV prace różne poz. 16 – tj. prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych,

b) art. 328 § 2 k.p.c. polegające na niewskazaniu w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn, dla których Sąd I instancji odmówił wiarygodności i mocy dowodowej dokumentom w postaci zakresów czynność dotyczących odwołującego zawartych w jego aktach osobowych.

Wskazując na powyższe, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania od decyzji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Niezależnie od zarzutów apelacyjnych, zaskarżony wyrok podlegał uchyleniu, a sprawa przekazaniu Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, bowiem wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było, czy J. Z. w okresach zatrudnienia w Urzędzie Wojewódzkim S. od dnia 11 października 1979 roku do dnia 31 grudnia 1986 roku i od dnia 12 stycznia 1991 roku do dnia 31 grudnia 1996 roku pracował stale i pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnym charakterze. Uznanie spornych okresów zatrudnienia za okresy pracy w szczególnym charakterze, warunkowało legitymowanie się wnioskodawcy wymaganym 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych, a co za tym idzie przyznaniem mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W pierwszej kolejności należy wskazać, że praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2008 roku, I UK 210/2007 OSNP 2009/5-6 poz. 75, z dnia 6 grudnia 2007 roku, III UK 66/2007, z dnia 4 października 2007 roku, I UK 111/2007 LexPolonica nr 1800555, z dnia 19 września 2007 roku, III UK 38/2007 OSNP 2008/21-22 poz. 329, z dnia 14 września 2007 roku, III UK 27/2007 OSNP 2008/21-22 poz. 325). Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku uznał za pracę w warunkach szczególnych oba sporne okresy zatrudnienia, opierając się w całości na dowodach dopuszczonych przez Sąd Rejonowy w Suwałkach IV P 38/12, w tym także na zeznaniach świadków. Natomiast postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie sprowadzone zostało jedynie do dopuszczenia dowodu z tych akt, akt osobowych wnioskodawcy oraz wyjaśnieniach wnioskodawcy. Zdaniem Sądu Apelacyjnego ocena charakteru zatrudnienia J. Z. w spornych okresach zatrudnienia od dnia 11 października 1979 roku do dnia 31 grudnia 1986 roku i od dnia 12 stycznia 1991 roku do dnia 31 grudnia 1996 roku wymaga przeprowadzenia bezpośredniego postępowania dowodowego przed Sądem Okręgowym.

Przede wszystkim należy wskazać, że zgodnie z art. 189 k.p.c. żądanie ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa uzależnione jest od wykazania przez powoda, że ma w tym interes prawny. Z reguły istnienie takiego interesu pracownik wykaże wówczas, gdy ustalenie określonego stosunku prawnego lub prawa konieczne mu będzie do celów pracowniczych. Inaczej sytuacja się przedstawia, gdy pracownik żąda określonego ustalenia przez sąd pracy dla celów ubezpieczenia społecznego. Sąd Najwyższy wielokrotnie już wyjaśniał, że całokształt postępowania dotyczącego ustalenia prawa do świadczeń emerytalno-rentowych z tytułu ubezpieczenia społecznego należy do właściwości organów rentowych (por. uchwała SN z dnia 6 sierpnia 1976 r. I PZP 35/76 oraz wyrok SN z dnia 6 grudnia 1966 r. I PRN 74/66 OSPiKA 1967/7-8 poz. 193). Za tym poglądem przemawia treść uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 października 1978 r. V UZP 5/78 (OSNCP 1979/1 poz. 1), w której wyjaśniono, że w postępowaniu o ustalenie wysokości zasiłku chorobowego organ rentowy samodzielnie ocenia okoliczności, od których zależy to ustalenie, oraz uchwały z dnia 8 lutego 1979 r. III PZP 17/78 (OSNCP 1979/7-8 poz. 143), w której podkreślono, że organ rentowy samodzielnie ocenia w postępowaniu dotyczącym świadczeń rentowych, czy wnioskodawca pozostawał w stosunku pracy w rozumieniu przepisów o świadczeniach społecznych z tytułu choroby zawodowej. Dlatego uzasadniony jest pogląd, że pracownik dla uzyskania świadczeń emerytalno-rentowych zgłasza wniosek w organie rentowym oraz konieczne dowody do wykazania zasadności tego wniosku. Pracownik nie ma więc klasycznie rozumianego interesu prawnego w dochodzeniu przed sądem pracy ustalenia zatrudnienia go w szczególnych warunkach, skoro okoliczność ta ma być przedmiotem samodzielnych ustaleń organu rentowego (tak uchwała Sądu Najwyższego Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 czerwca 1987 roku, III PZP 19/87, LexPolonica nr 311482, OSNCP 1988/10 poz. 132).

Stąd też należy uznać, że Sąd Okręgowy rozpoznając niniejszą sprawę o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych nie powinien się ograniczać do dopuszczenia dowodu z akt sprawy IV P 38/12, a przeprowadzić niezależne postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia rzeczywistego charakteru pracy wnioskodawcy w spornych okresach zatrudnienia. Wprawdzie wyrok Sądu Rejonowego w Suwałkach w sprawie IV P 38/12 jest prawomocny, lecz nikt nie występował o sporządzenie na piśmie uzasadnienia tego wyroku, zatem nie sposób jest

odtworzyć toku rozumowania Sądu, uznającego pracę wnioskodawcy za pracę w szczególnych warunkach. Nadto wyrok ten nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.) w niniejszej sprawie, bowiem został wydany w toku postępowania o ustalenie, a jak wskazano powyżej, niniejsza sprawa jest sprawą o emeryturę w szczególnych warunkach. Powaga rzeczy osądzonej prawomocnego wyroku oznacza, że wyrok ten kończy ostatecznie spór między stronami i wyklucza ponowne rozpoznanie sprawy przez ten sam lub inny sąd. Powaga rzeczy osądzonej przysługująca prawomocnemu wyrokowi ma granice przedmiotowe i podmiotowe, które zostały określone w art. 366 k.p.c. Granice podmiotowe powagi rzeczy osądzonej obejmują te same strony procesowe, choćby brały one udział w obu sprawach w odwrotnych rolach procesowych, a nawet gdy występują następcy prawni stron. Natomiast granice przedmiotowe powagi rzeczy osądzonej wyznacza przedmiot rozstrzygnięcia w związku z jego podstawą. Tożsamość podmiotów i podstaw rozstrzygnięć powstaje nie tylko wówczas, gdy żądania zgłoszone w obu sprawach są zupełnie identyczne, ale także wtedy, gdy oparte są na tej samej podstawie faktycznej i zmierzają do tego samego celu. W sprawie IV P 38/12 i w sprawie niniejszej nie zachodzi tożsamość stron procesowych i oba postępowania zmierzają do innego celu.

Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie przeprowadzając postępowanie dowodowe ograniczył się w zasadzie do dowodów przeprowadzonych już przez Sąd Rejonowy i nie dość wnikliwie przeanalizował akta osobowe wnioskodawcy. Wprawdzie Sąd Okręgowy odniósł się do rozbieżności w nazewnictwie stanowisk wnioskodawcy (mechanik, diagnosta, rzemieślnik)), jednakże nie zestawił tych rozbieżnych nazw stanowisk z angażami, zakresem obowiązków wnioskodawcy na poszczególnych stanowiskach pracy.

Mając na uwadze powyższe, przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy powinien przeprowadzić postępowanie dowodowe bezpośrednio w celu ustalenia zakresu obowiązków wnioskodawcy wykonywanych na poszczególnych stanowiskach pracy mechanik, diagnosty, rzemieślnika. W tym celu Sąd Okręgowy powinien zobowiązać J. Z. do wskazania świadków na okoliczność jego pracy w spornych okresach w warunkach szczególnych ewentualnie dopuścić dowód z zeznań świadków ze sprawy IV P 38/12. Nadto Sąd Okręgowy powinien przeanalizować wnikliwie akta osobowe wnioskodawcy ze szczególnym uwzględnieniem zakresów czynności wnioskodawcy na każdym ze stanowisk. Nadto Sąd Okręgowy mógłby ewentualnie dopuścić dowód z akt rentowych współpracownika wnioskodawcy lub dopuścić dowód z zeznań innych świadków, czy dokumentów, które uzna za konieczne. Nadto Sąd Okręgowy powinien także zwrócić się do (...) Urzędu Wojewódzkiego w B. (ewentualnie innego organu administracyjnego) z wnioskiem o udostępnienie schematu organizacyjnego Zakładu (...) w S. lub innej dokumentacji umożliwiającej ocenę charakteru pracy wnioskodawcy w szczególności na stanowiskach mechanika, diagnosty i rzemieślnika. Dopiero po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w całości będzie możliwe ustalenie, czy J. Z. w spornych okresach zatrudnienia wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w szczególnych warunkach wymienioną w wykazie A dział IV pkt 14 – prace przy naprawie pomp wtryskowych lub punkt 16 – prace wykonywane w kanałach remontowych (ewentualnie pracę na innych stanowiskach wskazanych w załączniku do rozporządzenia).

W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. i art. 108 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.